

ՄԱՐԺԱՅԻՆ

Ազգային, Քաղաքական, Գրական և Զուարճալի

Ժողովար, Թիւ 15

ՄԱՐԺԱՅԻՆ

18 Հոկտեմբեր, 1897

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժանորդագինն է **Տարեկան**՝ Պոլսոյ համար 40, Գաւառներու համար 50 դրամ: **Վեցամսեայ** Պոլսոյ համար 25, Գաւառացի համար 30 դրամ: **Հասարակ 30 փութայ:** Բաժանորդագրութիւնը քիւի վրայ է, տարեկան բաժանորդները պիտի ստանան **52** եւ վեցամսեայները **26** քիւ Ծաղիկի: Պաշտօնական Գրաստունը յանձն կ'առնէ հասուցանել բաժանորդներուն վճարները:

Երբ Ծաղիկի հրատարակութիւնը ո'ր եւ է արգելի հանդիպի: Ծաղիկի բաժանորդներն իրաւունք ունին 100 այցեխարս նուէր տեսնելու:

Հանրագոյն ճիշդեւ վերաբերեալ յօդուածներ եւ բարակցութիւններ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուին:

ՀԱՅՏԵ. — Ծաղիկի վերաբերեալ տուէն ինչ պէտք է ուղղել Պաշտօնական Գրաստունը, Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, քիւ 14:

ԴՈՒՆ ՔՈՒ ԳՈՐԾԻԴ ԽԱՌՆՈՒՔ

Mind your own business

(Մայնս էօօր օուն պիզնիս)

Ահա առած մը կամ խրատ մը (ինչպէս որ կ'ուզէք) որ Անգլիացիացի բարոյականի զարդացման մեծագոյն նպատակն է:

Քննենք եւ տեսնենք սակայն թէ Անգլիացին ինչպէս ըմբռնած է այս խրատը:

Իրեն ծանօթ թէ անծանօթ անհատական եւ ընտանեկան ինտրիքներու բնաւ չխառնուիր, ու ոչ իսկ գաղափար մը կը յայտնէ: Երկու բարեկամներ, թշնամիներ, ընտանիքներ, կիներ, այրեր կը կոտորեն: Երկի մը՝ իւր կնոջմէն, նշանած մը՝ իւր խօսեցեալէն, հայր մը՝ իւր զաւկէն, քոյր մը՝ իւր եղբորմէն կը զատուի: Կին մը համարձակ է, ուրիշ մը աներես է, երրորդ մը քիչ մը բաց է. կարեւորութիւն չիտար ատենց եւ ոչ մէկուն եւ միշտ ինքնիրեն կ'ըսէ «Դու ըստ զորքիդ խառնուէ»:

Կը պատահի որ մէկը կ'ուզէ խառնուիլ գործի մը որ իրեն (մէկը) հետ յարաբերութիւն չունի ոչ ուղղակի եւ ոչ ալ անուղղակի կերպիւ, եւ կուգայ անցած դարձածը պատմել շօն Պոլս չիվարանի անոր երեսն ի վեր պօռալու, «Դու ըստ զորքիդ խառնուէ»:

Ընտանեկան եւ անհատական ապօրինի յարաբերութիւններ կը նշմարէ. ծամբան գացած ատենը կոտորի մը կը հանդիպի. բայց իւր միտքը եւ մարմինը ամբողջովին եւ արագօրէն կը հեռացնէ, ինքնիրեն ըսելով Mind your own business:

Երբ աներեսին մէկը կուգայ զրպարտութիւններ կը նշն ըսելով թէ, «Կնոջդ, զաւկիդ վրայօք բաներ իմացայ» կամ թէ «այս ինչը դէշ վարմանց մէջ կը գտնուի» ստակալի ձայնով մը կը պօռայ լրատուին երեսն ի վեր. «Մայնս էօօր օուն պիզնիս»:

Բայց երբ կ'իմանայ թէ զեղծումներ կը գործուն հանրագոյն հաստատութեանց, ինչպէս, հիւանդանոցներ, բարեգործական ընկերութեանց, դպրոցներու մէջ. եթէ ազգագոյն հաստատութիւն մը ապիկար ձեռքբերու մէջ կ'ըմբռնու վրայ է, ահա այն ատեն կը փոխուի Անգլիանի զաւակը, որ ծամբան վրայ ինչպէս մարդու մը ձեռքէն չպիտի բռնէր վեր վերցնելու համար: Տէր իզմայ պիզնիս (աւիկա իմ գործս է) ըսելով կը նետուի ասպարէզ, լրացիրները ոտք կը հանէ, իրեն համակարծիքներ կը գտնէ, կը բողոքէ, կը պօռայ, կը կանչէ, եւ չի հանդարտիր, մինչեւ որ իր արդար եւ իրաւացի բողոքներուն գոհացում չտրուի: Այդ գոհացումը ստանալէ վերջ, նորէն կ'ըմբռնէ Մայնս էօօր օուն պիզնիս շաղկի մէջ, մինչեւ որ հանրագոյն եւ բարեգործական ինտրիքներ զան յիշեցնելու իրեն թէ ամէն իզմ եօր պիզնիս աւիկա իմ գործս է:

Իսկ մենք, Հայերս, ճիշդ ատենց հակառակն է որ կ'ընենք: Կրկնութիւն մը պիտի ըլլար մեր ըսածները հոս մէջտեղ բերել. սա տարբերութեամբ միայն որ Անգլիացին «Տէր իզմայ պիզնիս» ըսած ատեն, Հայը «Մայնս էօօր օուն պիզնիս» կը ըսէ, եւ Հայուն «Տէր իզմայ պիզնիս» ըսած ատեն Անգլիացին կը պօռայ «Mind your own business»:

Ըմբռնումի ինչ ստակալի տարբերութիւն:

ՊԵՏԻԿ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՊԱՆ

ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲՆԱՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ

Իրենց Մատուցական եւ Բարոյական ազդեցութիւնը

Դաստիարակութեան մէջ, Բնական եւ Բնապատմական գիտութիւնք (sciences physiques et naturelles)

ունին տղուն Մտաւորական եւ Բարոյական զարգացման վրայ խիստ մեծ գնահատելի ազդեցութիւն մը : Առանց ծանրանալու այն անփութելի ճշմարտութեան վրայ, թէ՛ դրական ծանօթութիւնը խիստ մեծ արժէք ունին գործնական կեանքի մէջ, կը յայտնենք անմիջապէս որ սոյն գիտութիւնը կը կատարելագործեն խիստ թանկագին եւ անգտանելի կարողութիւն մը, այսինքն դիտելու առնչութիւնը, Դիտելու, եւ մասնաւոր ուշադրութեամբ գիտելն մին է այն խիստ զօրաւոր միջոցներէն որք սովորեցնելու, բայց լաւ սովորեցնելու, գաղտնիքը կը կազմեն : Դիտելու կարողութիւնը անգին յատկութիւն մ'է, կը կատարելագործէ զմեզ մեծաւ գիւրութեամբ, ըլլալով մեր լաւագոյն ուսուցիչն եւ դաստիարակն : Այն վայրկեանէն, երբ տղայք պիտի գիտնան եւ պիտի սիրեն գիտել, պիտի սովորին ինքնաբերական խիստ շատ նշանակելի բաներ՝ զորս գիւրաւ պիտի ըմբռնեն : Ինչ որ դաստիարակը եւ ուսուցիչը հասկնալի դարձնելու համար պիտի հիւանդանային թերեւս : Վարժեցնենք, ուրեմն, աղայքը՝ գիտելու, տեսնելու, եւ ամեն ինչ տեսնելու, եւ վստահաբար ձեռք պիտի բերենք այն ատեն խիստ խոշոր արդիւնքներ... «Ինչ որ դաստիարակը կըսէ ոչինչ է, ինչ որ ընել կուտայ ամեն բան է» :

Դարձեալ, ոչ մի ուրիշ կրթական ճիւղ աւելի շահաւէտ եւ օգտակար պիտի ըլլար քան զայս, եթէ կուզենք տղուն տալ ճշմարիտ միտք մը, խելք մը եւ գիտակցութիւն մը : Դիտական դասերով, կարելի եղածին չափ իրագործական ընելով զանոնք, տղան կը տեսնէ տառարկան, իրը՝ իւր ուղիղ համեմատութեանց, ճշմարիտ ներդաշնակութեան մէջ եւ ոչ թէ իւր երեւակայութեան թելադրումներուն մէջէն : Կ'ըմբռնէ նա իրաւապէս եւ գործնական եղանակաւ թէ ինչպէս էակի մը այլ եւ այլ մասերը, անդամները միշտ համեմատական են իրարու հետ, եւ ինչպէս նոքա, բոլորն ալ, կը գործակցին եւ կը ձգտին միեւնոյն նպատակին : Պիտի ճանչնայ, դարձեալ, ամեն բանի օգտակարութիւնը՝ հաստատելով անոնց նպատակը եւ կատարելիք դերը : Իր իմացականութիւնը պիտի ուսմանայ, զարգանայ եւ հասունայ : Իր միտքը, անպիտակ կերպով, եթէ կարելի է այսպէս ըսել, պիտի վարժուի իրերու տրամաբանութեան (logique) եւ պիտի ստանայ ոյժ եւ ծաւալ : Դիտելով, խիստ բնական բերութեամբ, պիտի գիտնայ եւ պիտի կարենայ հետեւաբար բաղդատել եւ բնականաբար դատել ալ, այսինքն եզրակացութիւններ հանել իր տեսածէն եւ ըրածէն : Ահա թէ ո՛ր կը կայանայ մտքին ամենալաւ սովորութիւններէն մին :

Ու ոչ միայն բնական եւ բնապատմական գիտութիւնը կ'օգնեն ըմբռնողութեան եւ մտաւորական դաստիարակութեան, կը գրգռեն արդիւնաշատ հետաքրքրութիւն մը, կը վարժեցնեն տղան՝ կարենալ ճշգրիտ կերպով վերլուծելու, դարձնելով մի սովորութիւն այդ վերլուծման յատկութիւնը, այլ եւ իրապէս կազդեն եւ կը սպաւորեն բարոյական յատկութեանց վրայ ալ : Կ'տան նոյն եւ առաջ տղուն՝ իրերու գաղափարը եւ կ'ազնուացնեն անոր ճաշակը, բաներ՝ որք իրենց վերին կարեւորութիւն ունին : Այն յատկութիւնները, զորս նա պիտի

ստանայ նոյն գիտութիւններէն, պիտի ըլլան անոնք որք պիտի չափաւորեն եւ անհետացնեն իր բնական անիմաստ ձառմաները որք երեւան կուգան երբեմն իր անկարեւոր եւ անիրականալի բաներ պահանջելուն մէջ : Միւս կողմանէ տղան, տեսնելով եւ հասկնալով թէ ամեն բան ունի իր պատճառը եւ հետեւանքները, ինքնիրեն պիտի ըսէ թերեւս՝ ամեն ինչ իր նպատակն ունենալով՝ ինքն եւս պարտի աննպատակ չգործել, եւ ըլլալ հետամուտ թէ ինչ պիտի ըլլան նոյն իսկ իր գործերուն ալ հետեւանքները :

Դարձեալ, գիտական կրթութեան չնորհիւ, նա պիտի մերժէ ընդունիլ այն ատեն անհեթեթ աւելորդապաշտութիւնները եւ նախապաշարումները որք կը վարակեն ո՛չ նուազ մտքեր : Միշտ պիտի յաջողի կեանքին մէջ վերլուծելով յառաջանալ, եւ հոս, այս կենցաղին մէջ, ուր շատ բան կայ դիմագրաւելու, իր գիտող միտքը իրեն պիտի մատակարարէ այնպէս այն բոլոր հարկաւոր ոյժերն որովք կարելի պիտի ըլլայ անոր՝ ճանչնալ իր նմանները եւ չ'անճրկիլ : Ո՛չ միայն պիտի ճանչնայ իր չուրջը դասնուղները, այլ եւ պիտի ճգնի ոգի ի բոլին, այս մասին մեր հաւատքը մեծ է, յստակ տեսնել իր անձը նոյն իսկ եւ զայն տեսնել իր ճշմարիտ սահմաններուն մէջ, առանց չափազանցելու անոր արժէքը եւ ոչ ալ զայն նուաստացնելու : Վերջապէս խիստ լաւ ըմբռնել թէ ո՞րն է այն նպատակը որուն պարտի հասնիլ կարելի եղած յաջողութեամբ թէ՛ իրեն եւ թէ ուրիշներու համար եւ ո՞ր ուղին կարող է զինք անոր գիւրութեամբ առաջնորդելու :

Ուրեմն գիտութիւնը կը զարգացնեն եւ կը զօրացնեն տղուն մէջ խիստ թանկագին յատկութիւններ, նոյն իսկ այն ատեն երբ նոքա իրեն կուտան արդէն գիտելու ձիրքը : Մեզ համար դարձեալ ուրախալից պիտի ըլլար, որովհետեւ առանց հաշուելու անոնց տուած բոլոր օգտակար ծանօթութիւնները որք կորսուած պիտի ըլլան անտարբեր մտքերու համար, թէ գոնէ՛ այս վերջինք գիտնային գիտել եւ իրենց դիտածէն եզրակացնել միայն, հրաժարելով արդէն գոյութիւն ունեցող կարգ մը յիմարութիւններէ :

Գիտութեանց նշանակութիւնը չ'հասկնող միւր վարժապետներուն աչքը լոյս ուրեմն :

Նաւնի

ՄԻՍԱԿ ՊԱՂՏԱՍՍՐԵՆ

ԱՌ ՏԵՐ ԵՒ ՏՐԻԻՆ ԲԱՄԲԱՍԱՆԻ

Ժամանակէ մը ի վեր Ազգային հաստատութեանց, Դպրոցներու, Եկեղեցիներու, Ընկերութեանց վրայ ծուռ ու չիտակ քննադատութիւններ, բուռն յարձակումներ, թեր ու դէմ, կեղծ ու անկեղծ յայտարարութիւններ, չարիքներ դարմանելու առաջարկներ այնչափ շատ եղան հրապարակաւ եւ լրագրի միջոցաւ որ ժողովուրդն ալ ձանձրացաւ, զգուցաւ, չկրցաւ հասկնալ թէ իրաւունքն որուն էր, թէ այսչափ պոռչուածքներ, կանչուածութեանքներ, բողոքներ, իրաւացի կամ անիրաւ, ինչ արդիւնք

եւ ազդեցութիւն ունեցան գործող մարմիններու վրայ :

Պահ մը ես ալ փափաք ունեցայ քան մը գրելու . բէ՛հ , ըսի ինքնիրենս , մեղք չէ՞ թուղթիս , մեղանիս եւ մանաւանդ ժամանակիս : Գրէ , բան չունիս նէ գրէ , ուրո՞ւ պիտի հասկցնես . ամենքն ալ գործի գլուխ անցած բանի վրայ են : Եւ երբ յանդգնիս ատոնց մէկ հատին ցուցնել լրագրի մը մէջ գրուած մէկ քննադատականը , սրտնեղութեամբ կը պատասխանէ .

«Էօ՞Ք , ադ մարդն ալ գործ չունի ելեր ինչեր կը գրէ : Թող գրէ , հողս , ես իմ գործիս նայիմ , կը բաւէ որ իմ քսակիս չգպչի . լրագիրներն ալ իրենց սիւնակները հարկաւ բանով մը պիտի լեցնեն» :

Եւ որովհետեւ ազգային խնդրոյ վրայ ինչ որ գրուած , ըսուած , յայտնուած եւ առաջարկուած է ամենքն ալ յօգս ցնդած են , ես ալ միտքս դրի որ , ինչպէս մինչեւ ցարդ՝ այսուհետեւ իսկ նոյնօրինակ խնդրոյ վրայ ոչ բառ մը արտասանեմ ոչ ալ գրեմ . եթէ սակայն չպատահի այնպիսի դէպք մը որու նկատմամբ եթէ չգրեմ պէտք է որ ճաթիմ :

Կը հասկնաք ուրեմն , Տէր եւ Տիկին բամբաստնք , թէ ինչո՞ւ լրագրական ասպարէզին մէջ վերամուտիս առթիւ ազգային ո՛ր եւ է գործի կամ խնդրի վրայ գրելով չեմ սկսիր :

Եւ քանի որ դուք՝ ընկերային ամեն դասակարգի , ամեն խաւերու մէջ իւր ամենէն զօրաւոր տարրը ընդունուած էք (խնդրեմ մի չփոխաք) , հետեւաբար պարտ անձին համարեցի իմ արհամարհոտ զգացումներս արտաայտող սոյն նամակս առ Զերդ Սոսնոսեան ուղղել :

Այո՛ , թէ եւ իմ վրաս եւ ոչ մէկ ազդեցութիւն ըրած էք , եւ ընկիւք ալ չունիք , բայց կիմանամ թէ շատ մը ցաւաւար , ապուշ , տկար , տգէտ մտքերու ու հողիներու վրայ ձեր գործած աւերները խիստ մեծ են :

Թէ՛ էրկը իւր կնոջմէն , ծնողքը իւր զաւակէն , եղբայրը իւր քրոջմէն , սիրահարը իւր սիրուհիէն , վերջապէս երկու եւ երկուքէն աւելի սիրելիներ առժամանակեայ կամ յաւիտեական կերպով իրարմէ կը բաժնէք :

Տուներ կը քանդէք , առողջները կը հիւանդացնէք , ողջները կը մեռցնէք , երջանիկ եւ խաղաղ ընտանիքներ յաւիտեական չարչարանաց կ'ընթարկէք ... եղբր :

Շիտակը ի՞նչ անհասկնալի , անդիմադրելի , անազնի , սոսկալի զօրութիւն մ'ունիք եղբր :

Եւ այդչափ տխուրանքով օժտեալ ձեր զօրութիւնը անտեսանելի ալ է եղբր :

Ահա թէ ինչո՞ւ :

Վերջերս հաստատապէս միտքս կը դնեմ ձեզ հետ դէմ առ դէմ գալ ու լաւ դաս մը տալ ծեծով : Առաւօտ մը ինքզինքս լաւ մը մարդկէ եւ երկու գաւաթ գարեջուր կուլ տալէ վերջ , գաւազան մը ի ձեռին , տունէս դուրս կեննեմ ու կ'սկսիմ զիմացի փողոցիս տան մը դուռնէն հարցնել . «Տէր եւ Տիկին Բամբաստնք արդեօ՞ք հոս կը նստին» . «Զի՛» կը պատասխանէ վանեցի սպասաւոր մը : Երկրորդ տան մը սպասուհիէն «Ոչ» պատասխանը կառնեմ . երրորդէ մը միեւնոյնը , վերջապէս Հայու մը տուն չեմ ձգեր որուն դուռը չգարնեմ . բայց միեւնոյն բացասական պատասխանը :

Ուրիշ թաղ մը կերթամ . հոն ալ չեմ գտներ զԶեզ՝ Երրորդ թաղ մը , չորրորդ մը , վերջապէս Պոլսոյ մէջ տուն չեմ թողուր կայցելեմ , բայց ի գու՛ր :

Յուսահատութիւն կուգայ վրաս . ի՞նչ ընեմ . որո՞ւ գիմեմ , ձեր լղրճուկ անձնաւորութեանց հասցէն իմանալու համար :

«Արդեօ՞ք գաւառներուն մէջն են» կը հարցունեմ ինքնիրենս :

Յուսոյ նշույլ մը կը տեսնեմ հոն , ու կերթամ թղթաւաճառէ մը «աւն կրօ»ի գինով երկու ծրար նամակի թուղթ եւ հազար հատ ալ պահարան կը գնեմ :

Շրջաբերական-նամակ մը կը խմբադրեմ եւ նոյնէն հազար հատ տպելով գաւառները գտնուող ինձ ծանօթ եւ անծանօթ անձանց կը խրկեմ :

Խաթերս համար պատասխանները կուգան իրարու ետեւէ , բայց ամենքն ալ առանց բացատրութեան կը յայտնեն թէ «Տէր եւ Տիկին Բամբաստնք անուշով ընտանիք չկայ» :

Է՛հ , գոնէ մէկ անգամուան համար կարժէր այսչափ զոհողութիւններ ընել ձեզ հետ երես առ երես գալու համար :

Ինչ ընեմ , ես ալ ուրիշ ճար մը չգտայ բայց եթէ հրապարակաւ սոյն գրութիւնս ուղղել ձեզ լրագրի միջոցաւ , եւ անշուշտ եմ որ եթէ դուք անտեսանելի էք գոնէ սոյն գրութիւնս տեսանելի է ձեզ :

Արդ , Ամենացած Տէր եւ Տիկին , վստահ թէ այս առգերս ձեր աչքերէն չպիտի վրիպին , կը յայտարարեմ թէ՛

Ինչպէս մինչեւ ցարդ , այսուհետեւ եւս մինչեւ ցմահ , պիտի ուտեմ , պիտի խմեմ , պիտի զուարճանամ , պիտի աշխատեմ եւ գործեմ՝ ինչ եղանակաւ , ինչ կերպով , ինչ չափով եւ աստիճանաւ որ ուզեմ եւ յարմար դատեմ . կը բաւէ որ ընտրած եղանակս , չափս , կերպս եւ աստիճանս՝ զիս անքաղաքավար , անկիրթ եւ խենթ կարծեցին չտան ողջախոհ անձանց կողմանէ :

Աստի՛ն վարչութիւնս բացարձակապէս ինձմէ եւ իմի՛ններէս կախումն պիտի ունենայ :

Ոչ ես եւ ոչ ալ իմի՛ններս երբէք չպիտի ըսենք թէ Տէր եւ Տիկին Բամբաստնք մեզ նկատմամբ գէշ խօսած են կամ կը խօսին :

Եւ երբ մէկը աներեսաբար յանդգնի մեզ հաղորդելու ձեր մէկ յայտարարութիւնը կամ վճիռը մեզ նկատմամբ , ամենայն պաղարինութեամբ պիտի թքենք այդ մէկուն երեսը եւ մեր զուռները յաւիտեան դոց պիտի մնան անոր գէմ :

Ձեր խայթերէն զգուշանալու , վախնալու հոգերը բնաւ չպիտի կրենք :

Օղին մէջ թափառող թռչուններուն չափազատ էք մեզ բամբաստելու : Ընէք որչափ որ կուզէք թէ մենք գէշ ենք , չար , գձուձ , ստորին ենք . մենք միշտ կոկորդալիլ «քահ քահ»ներով միայն պիտի պատասխանենք :

Աստի՛ն եւ արտաքին կեանքս , գործերս , ընթացքս , վարքս , բարքս , ընտանիքս ձեր զուարճութեան նիւթ ըրէք , եթէ իմ «Բան Բան»ներէնս կախորժիք :

Եւ օր մը վստահ եմ որ ճաթեղու աստիճանին հա-

սած՝ պիտի գաք գտնելու զիս եւ իմիններս «արևան»
ըսելու: Եւ սակայն այդ օրը դուք տեսանելի պիտի ըլ-
լաք իսկ ես անտեսանելի, վասն զի գրութիւնս վերջա-
ցնելէ ետք արդէն ես զձեզ մոռցած պիտի ըլլամ:

Մնում, Տէր եւ Տիկին բամբասանք

Զերդ Ստորնութեան

Ս.մհնարարձր արհամարհողը

ՊԵՏԻԿ

ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

... Խմբագիր,

Ասկէ քսան տարի առաջ՝ մինչ հայրս բաւական հա-
րուստ է եղեր՝ Քարաքէօյի Պօրսան աշխիւրս կամ հալիս
խաղալով՝ իւր հարստութեան մեծագոյն մասը փճացու-
ցեր է:

Սոյն հարստութեան փշորն եղող Պէօյիւքտէրէի տու-
նը կը տանի մեզ «Պէօյիւքտէրէին հաւասար էյի տիր» ը-
սելով:

Քանի մը տարիներ անցնելէ վերջ՝ ես եւ եղբայրս
այս վիճակին մէջ պարապ չկեցանք: Սշխատեցանք
ջանքեր ըրինք՝ մեր հօր նախկին վիճակը ձեռք ձգելու
համար, սակայն սոյն նպատակակէտին հասնելու համար
մեր բոլոր ճիգն ու ջանքն անօգուտ եղան:

Բաւական տառապանք եւ սղքատութիւն ալ կրելէ
ետքը, այսօր մեր վիճակը, գոհութիւն Աստուծոյ, կա-
րի բարեւոքած կը գտնուի:

Բայց մեր հօր մահուանէն ետքը, իւր թղթերէն ի
մէջ ալլոց, բանաստեղծութիւն մը գտնուեցաւ, որուն մի
ընդօրինակութիւնը աստանօր կը գտնէք:

Ա՛րդ հաճեցէք, Տէր խմբագիր, հրատարակել ներ-
կայս՝ Զեր պատուական շաքաթաթերթին մի անկիւնը,
իբրեւ մի խրատատու բարի օրինակ անոնց համար որք
ենթարկուած են վերոյիշեալ «ալէվրա» կամ «հաւալ» կո-
չուած խաղին:

Պէօյիւքտէրէ

ՊԵՏԻԿՅԵՏԻԿԻ ՀԱՎԱՆ

Ա՛խ, ան Պօրսան Խարազեղի հին Պօրսան
Ուր մեզի պէս անխելքներէն կուտ կ'որսան
Ոսկի կ'առնեն հալիս կ'ուտան շտրունակ
Մենք կը խաղանք անոնք կ'առնեն մեր փարսան:

Թեշկիրաֆ միշտ վեր ու վարը կուգայ կոր
Շատն ալ պիր սլըրըմ իւշ ալըրըմ կ'ըսեն կոր
Առնողն ալ շատ, ծախողն ալ շատ, լոկ հալիս
Խելքերնիս ալ՝ հալիս լանմիշ կ'ըլլայ կոր:

Օր ըստ օրէ խաղացողներն աւելցան,
Տարուէ տարի եսնափները զօգօզցան,
Տուն չը մնայ որ չը փչի աս խաղով,
Պանֆերներուն քացաները լեցուեցան:

Ասով հանդերձ այս մարդիկը արդար են,
Մոմ ձեռուներն եկելեցի կը փաղեն,
Խուկ կը ծխեն սուրբերուն ալ ամեն օր,
Կ'ուզան խաւը թեշկալները կը թալեն:

Կիրակի օր խանութ սենեակ չեն բանար,
Ամէն ազգաց տօնին օրը խան չեն գար,
Մինակ կարգաւ դռան առջեւ կ'սպասեն,
Շաշխըն կ'որսան ու չը սոթտած թող չեն տար:

Պօսպուլով ձայնե ընիս ալ կը մարի,
Կախ կ'ըլլայ վարժուեցանք շախմատի,
Թեֆմե, եռմերուխ նոր օրինակ փափաւներ,
Կը մարսենք որ օրական մը յարմարի:

Օթինեօն կ'ըսեն կ'անցնին շատերն ալ,
Ճըլիս կ'ըլլայ կոր խենդ ու խելար կարծիքն ալ,
Տիւզ խուսարին փախարճան է աս խաղը,
Եեւ կ'ուտան որ առնեն քուկին քսակդ ալ:

Խելքս զլուխս եկաւ լացի զղջացի,
Իշաւ իշին քիչ մը ստակ պահեցի,
Պէօյիւքտէրէ գացի հոն տեղ մընացի,
Աս Պօրսանին հաւան ես շատ կ'ըլլեցի:
Պօրսանի անձնուհերեհեհեհ մին

ՊԱՐՏԲ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ԴԻՒՐԻՆ ԶԱՄԲԱՅ ՄԸ

Այս օրուան օրս չկայ մարդ մը որ պարտք չունե-
նայ, ինչպէս նաեւ չկայ մարդ մը որ պարտքը վճարէ:

Այո՛, ամէն մարդ պարտք ունի, բայց այս պարտքը
ամենուին վրայ միեւնոյն ազդեցութիւնը չ'ընէր:

Մարդ կայ որ պարտքը քանի աւելնայ, այնչափ
հանգիստ կ'ըլլայ, պարտքը քանի մեծնայ՝ ինքնալ կը
մեծնայ. մարդ կայ որ պարտք պարտք մ'անդամ չի կրնար
տանիլ, երկու բարայի պարտքը զինք գիշեր ցորեկ ան-
հանգիստ կ'ընէ:

— Դրիգոր աղա 1000 զրուշ պարտք ունի: Այս
օրուան օրս՝ չկրնար իւր պարտքը վճարել:

— Ինչո՞ւ չի կրնար պարտքը վճարել:

— Չո՞ւնի, էֆէնտիմ, չո՞ւնի:

— Ինչո՞ւ ստակ չունի:

— Որովհետեւ ստակ չկայ:

— Քանի որ աս ասանկ է՝ իւր տան մէջ ծառայի,
պէսէմէյի պէտք չունի, էֆէնտիմ, թող ճամբէ տան
դործերը իր կինը տեսնայ, շուայութեան տարի չէ՛:

— Ըսածդ անկարելի է: Մինչեւ ցայսօր այնպէս
վարժուած է եւ ուրիշ կերպով չի կրնար ընել:

— Այդպէս բան կ'ըլլայ. մարդ քիչ մը էգօնօմին
գիտնալու է. մենք ալ՝ շատ բանի վարժուեցանք բայց
հիմա ամէն բան մոռցանք:

— Ուրեմն պարտքը ինչպէս պիտի վճարէ:

Հետեւեալ կերպով:

— Առջի օր գինետուն մը կը մտնէ ու կ'սկսի օղի
տնկել: Մէկ կողմէն կը խմէր եւ ամէն մէկ գաւաթին
մէջմէկ խօսք կը զրուցէր:

— Առաջին գաւաթին՝ «խեղճ վիճակ» ըսաւ:

— Երկրորդին՝ «ինչ պիտի ըլլայ իմ վիճակս»:

— Երրորդին՝ «ամէն կողմ պարտք»:

— Չորրորդին՝ «վաղը նորէն պիտի գան ստակ պիտի
ուզեն, պիտի պօռան»:

— Հինգերորդին՝ «ալ չեմ կրնար համբերել» :

— Վեցերորդին՝ «ինքզինքս սպաննելու որոշում կուտամ, կ'երթայ կը լմննայ» :

— Ութերորդին՝ «ի՞նչու ինքզինքս սպաննեմ» :

— Իններորդին՝ «պարտական մի՞նակ ես չեմ ա', աւմէն մարդ պարտք ունի» :

— Տասներորդին՝ «Բայց բանտ պիտի դնեն եղբր, թո՛ղ դնեն, այդ բանտերը չինոզը հարկաւ բան մը գիտէ, ատոնք պարտք մնալու համար չլնուած չեն ես» :

— Տասն եւ մէկերորդին՝ «քանի մը օր բանտը կը մնամ, յետոյ կ'ելլամ» :

— Տասներկուերորդին՝ «այո՛, ստակ մը չ'եմ տար, արդէն չունիմ որ տամ, հոգիս չպիտի տամ ես» :

— Տասներեքերորդին՝ «վաղը ստակ ուղկու եթէ գանձ կը վճարեմ, մեռնելու չեմ ես' : Եթէ պարտք ունեցողներուն մեռնիլ հարկ ըլլար՝ էն առաջ ես մեռնելու էի» :

Մարդը իրաւունք ունի :

Ինչ է նէ, մարդը տառնեւորորդ գաւաթն ալ կը պարպէ եւ իր բոլոր ունեցած պարտքերը վճարելէ ետքը՝ բաւական առնելիք ալ կ'ունենայ ու դո՛ւ արտով տուն կերթայ :

Օրհնա՛լ գաւաթ . . . :

ՆԿԱՐՆԵՐ

Անցեալ օր պառաւ կին մը, Հիսարի շոգենաւը խախտեմ բաժնուելու միջոցին՝ պոռալով կը վազէր ու վազելով՝ կը պոռար :

— Ամա՛ն գաբա՛ն, սուր, պէնի ալ :

— Պէնիմ գառի վար . . . : Մ'օ՛լա, թօռնէ՛հէս :

* * *

Աս ամիս Պոլսեցիներուն ամենէն մեծ մտածութեան առարկան ո՞րն է :

— Ածուխ, փայտ, ստակ :

— Խմբագիրները՝ ի՞նչ կը մտածեն :

— Թուղթի ստակը :

— Այս երկուքէն որո՞նքն է աւելի դժուարին :

— Վերջիններունը :

* * *

Անձրեւի օր մը կամրջին վրայէն անցնող մարդուն մէկը յանկարծակի կ'նոջ մը անանկ ուժգին կը զարնուի որ կինը անմիջապէս վար կ'իյնայ : Կինը բարկութեամբ՝

— Դօճա եօլու կէօրմէյէրէք՝ կէլիպ իւսթիւմէ՛ մի տիւշիւեօրսուն :

— Բարտօն մա՛տամ. տիւմանը կէ՛օրմէեօրմուսուն . պու հավատա տիբլօմալը գաբա՛նլար պիլէ բուսուլաւրընը շաշըրըեօրլար :

* * *

— Էյ ամմա, ատ ալ մեղք պան է, կէլին հանըմ, հէմ էրկանդ հացը կ'ուտես, հէմ էտէվէն ալ զէմը կընես կոր :

— Ի՞նչ ընեմ, թող ան ալ կէսուրոջս ուշմիշ ըլլալով՝ իս խոտլամիշ չընէ :

— Կատուի խրտար ալ չիկաս հոգի. նամքէօր է ամմա ինչ խրտար խօտլամիշ ընեն, ինչ խրտար զարնեն նէ, կէնէ տէրջը լօխմա մը ճիյէրին խաթերն համար չերթար դրացիին մուկը պոներ :

* * *

Անցած օր Գուլէ գաբուի կողմը, մօտիսթրաի մը խանութին մէջ Տիկին մը զլխարկ շինել տալու մտօք կը հարցնէր խանութպանին :

— Ճանըմ միւսիւ, պու մալի գօրտէլա բէմպէ իլէ կիտէ՛ր մի :

— Կիտէր, մատամ :

— Շու կուղօ իլէ եէլի գօրտէլա էյի կիտէ՛ր մի :

— Մատամ, օ տա էյի կիտէր :

— Էյ պու սամանի իլէ աչըգ կիւմիւշիւ, նա՛սըլ կիտէր :

Խանութպանը տեսնալով որ առանց բան մը ծախելու իրիկուն պիտի ընէ :

— Կիտէր, մատամ, կիտէ՛ր. ֆագաթ, բարտօն, սէն պու մակաղիտէն տիշարը չապուգ կիտէ՛ր :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ժամանակաւ իր արհեստին մէջ համբաւ առած եւ ապագային մէջ մեծ դերասանուհի մը ըլլալ խոստացող առաջին կարգի կատակերգուհի մը պարտապ կենալէ ձանձրանալով՝ ազգային դպրոցաց՝ մէջ խիստ աժան զինով տնտեսուհւոյ պաշտօն վարելու պատրաստ ըլլալը կ'ազդարարէ :

* * *

25 տարիէ ի վեր երեւելի հարուստներու ապարանից մէջ իր հաւատարմութեամբը, գործունէութեամբը եւ արհեստին մէջ ունեցած հմտութեամբը հռչակեալ խոհարար մը, ձօտերս անգործ մնացած ըլլալուն, պօղաղ թօգլուղունա աշծիութիւն ընելու համար շէնքով շնորքով տուն մը կը վնասէ :

* * *

Տոմարակալութեան եւ առեւտրական գործոց խիստ հմուտ եւ անուանի վաճառական մը անցեալները, ով գիտէ ինչ պատճառաւ, անանկացած ըլլալով՝ պատուաւոր տան մը մէջ 300 դր. ամսականաւ 3-4 տղայոց միայն դասատուութեան պաշտօն մը կուղէ :

* * *

Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն, Պարսկերէն, Ռուսերէն, Հայերէն, Յունարէն, Լատիներէն, Հրէերէն գիտցող երիտասարդ մը որ իւր ձեռքը բարի վկայագիր ունի եւ ի հարկին ալ կրնայ պատուաւոր մէկը երաշխաւոր տալ, երկարատեան ի վեր անպաշտօն փողոցները չափելու ստիպուած ըլլալուն, 150 դրուշով ինչ դարձ որ ըլլայնէ ընելու յանձնառու է :

* * *

Մեծանուն սեղանաւոր մը որոյ ստորագրութիւնը հրապարակին վրայ ատեն մը խիստ մեծ ակնածութեամբ եւ վստահութեամբ կ'ընդունուէր, այսօր վերջին ծայրը թշուառութեան հասած ըլլալուն, 300 զրշ, ամսականաբանսխոյսարոքեան պաշտօն մը ստանալու համար երեւելի պանքէր մը երաշխաւոր կը ցուցնէ:

Վկայեալ եւ ճարպիկ փաստաբան մը որ շատոնց ի վեր առանց դատի մնացած ըլլալուն աւուր հացի կարօտ եղած է, թաղի մը կամ միթարութեան կամ քէհեայութեան պաշտօնը ստանալու համար պատրաստ ըլլալը կը ծանուցանէ:

Ամենուս ծանօթ եւ իր հեղինակութիւններովը աշխարհի մէջ ամենուն համաւար զրաւած հեղինակ մը, տան մը մէջ դաստառութիւն ընելու զիջանելով՝ աշակերտ մը չի կրնար գտնալուն սիկարի թուղթ ծախելու խառաւ տալով 25 զրշ ին 5 զրշ ի տոկոսով զրամապուլի մը տուող մէկը կը փնտռէ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Այս խմբագիրներուն հետ գլուխնիս փորձանքի հանդիպեցաւ:

Ասոնցմէ ոմանց մէկ երկու տող ձեռագիրնին պակսելուն պէս՝ «երէկ զիշեր ժամը իննին թեթեւ երկրաշարժ մը եղաւ» ըսելով՝ հասարակութիւնը կը վախցընեն կոր:

Այս երկրաշարժը միշտ գիշեր ատեն կը պատահի, միշտ ամենուն քնացած միջոցին կ'ըլլայ: Արդեօք երկրաշարժը, հասարակութիւնը չը վախցնելու համար, գիշերները տեղի կունենայ:

Միայն թէ սա գիտենք որ այս խմբագիրներու ձեռագիրները պակսի, բոլոր աշխարհը երկրաշարժէն պիտի փրցեն: Աստուած խիղճ տայ այդ խմբագիրներուն: Աստուած ձեռագիր պարգեւէ այդ լրագրներուն:

Մարդուն մէկը՝ երէկ այս խմբագիրներէն մէկուն գրասենեակը երթալով՝ կը հարցնէ:

— Ձեռագիրնիդ կը պակսի՞ կոր:

— Ո՛չ:

— Անանկ է նէ այս գիշերին երկրաշարժ չը պիտի ըլլայ, կ'ըսէ ու կ'երթայ:

Խմբագիրը կը խնդայ...

Խ Ա 2

ԱԼ ՓԵՐԹԵՆԸ ԻԶԷՐԻ ԳԱԶ

(Շարունակութիւն 14 թիւէն եւ վերջ)

Գատրիլը տիրիժէ ընող երկտասարդը մինչեւ որ թարգմանեց, ապին գատրիլը խաղացող միւսիւ եւ մատա՝ աղէները հետեւեալները կը խօսակցէին:

— Բողիկ տուտու, իշիթտիմ քի կէչէն կիւն Ֆընտըդ Սուլունա կիթմիշսինիդ:

— Էվլէթ, քէչքէ պէրապէր կէչէ իտինիդ փէք մէշուր էլէշնաիք:

— Քա նէ՞ պիլի իտիք, խըհանէթ, էֆիմի ազաւաւ դատար սըղըլըեօրում, Մամա, տէտի պաշըմըն էթինի եէտի: Իւքին նիյեթթիմիդ ձըրճըրա կիթմէք իտի, պիլիմ Յակոբ աղա դաւապալըգտան խօշլանմաղ տէյի բարթիթի Ֆընտըդ սուլունա թէրթիպ իթտիք: Յակոբ աղա պիլի եէրէ կիթտի՞ մի, եէմէլի, իչմէլի ճահլիլէր սէրպէսթ էլէշմէլի տիրէլի: Թապիեթ պուհա, դաւապալըղա պաշը խօշ տէյիլ:

— Ճանրմ ձըրճըր սուլունա, գըզ կէօրիմիւնէ կիթմիշ կիպի հէրքէշ սըրա սըրա օթուրում, պիլ տէ իշթահըն վար եօզ մութլադ սու իչմէլի, խէնթիմին տտէթի:

— Այօն, էթվոլ քրէք մատմաղէլէր:

— Ճանրմ լագըրտըմըզ պիթիւթիւմ տէ պաշլարըզ, քա մեղա՛յ, պրապմազ քի պիլ չիֆթ լագըրտը իտէսին: Քա նէ՞ տէյօրումում ունութումում, հա՛, Ֆընտըգ սուլունա սինիթէ տօդունաճազ պիլ շէյ օլում: Յակոբ աղա գըլըճ պալըզը ալմըշ մէզէ իչին, էվտէն Միւսիւ Ժան անպարըն իչինտէն թուզ տէյի թօզ շէքէրի ալմըշ կէթիւմիշ, պէն տէ պիլմէյէրէք պալըզը թուզլատում, քա պիլ տէ նէ՞ պագարըն, պէօյլէ անճօրնի շէյ օլմազ:

— Քա սօնրա նէ՞ հափտընըզ:

— Յակոբ աղա տէրագապ երգատը վէ եէնիտէն թուզլալըզ բիշիւրի:

— Հայտէլին, մատմաղէլէր, դատրիլի տէվամ իտէլիմ եօգստ պրապըզ կիտէճէյիմ, պագըն թէրճիւմէյի նէ միւքէմիւլ իթտիմ:

— Աֆէրիմ Բասիալ, չիմաի եօլույլա օլան իչէ նէ՞ տիմէլի, հիշ արթըզ հաղըշ օլմազ: Սերգիս աղբար, հաղըր օլ:

— Պէն հաղըրում, շու ճըզարամը իչէյիմ տէ էօյլէ:

— Սերգիս աղբար, օյուն վաղթը թիւթիւն իչմէլէր, թէրպիեէ գարշը տըր:

— Տէր Աստուած, տիւ ողորմիս:

— Հայտէ Սերգիս 8 այագ կիթ տօլաշը վէր, կինէ 8 այագ կէրի տէօն:

— Ճանրմ պու նէ՞ իշ, օ քի կէրի տէօնէճէքսէք նէյէ՞ նաֆիլէ կիթմէլի, սիզ կիտին, հէյ կիտի, պէն պուրտա սիզի պէքլէրիմ:

— Սերգիս աղբար, օյուն պօզկունլուղու վիւմէ, չիմաի թէփէնէ էնէճէյիմ:

— Էնկատար բաթըրտը իաթէմէզ. օղորմածըմ, սէն սապըրըլի վէր պու կէճէ:

— Տէօրթ աւըմ իլէրի, տէօրթ աւըմ կէրի:

— Ճանրմ օնու տա հափըն, պէն սիզի պէլլէրիմ:

— Մատմաղէլէր 8 աւըմ իլէրի 8 աւըմ կէրի:

— Հէյ կիտի, օնլար կիտիպ կէլտիլէր, չիմաի պիզ կիթմէսէլի օլմազ, ըսելով դնաց:

— Ճանրմ Սերգիս աղբար, սէն սուր, օ տամալաւըն պօրճու տուր:

— Պէն կիթսէմ դըհամէթ դօլմաղ ա՛, չօխ շէյ սայքի աւետարանտան քեաղըտ երթըեօրըլս:

- Տամալար էրքէքլէրլէ օլտուզլարլի հէրաէ աէօն սիւնլէր :
- Հայտէ Սերգիս սէնտէ :
- Պու բէք զօր ճանրմ , պու սիննտէ ատամ , աէօն էնէնլին հէրաէ հիւրիւսէիս նա՞սըլ օլուր :
- Կէլ էօյլէ հաիմա քէյֆ սէնլին աէյի՞լ մի , խիթէր-սէն օթուրապիլիսին աէ :
- Սերգիս ազրար կաշօր կաշօր :
- Հէյ կիտի , պուհու հէ՛չ ազնայամատըմ :
- Պուհուհի թէրճիւմէի հօգ տուր , հէմ սըչրամա-հա , հէմ աէօնմէէ , հէմ հուվարլապ աէօնիւպ հէրինէ կիթմէէ կաշօր աէրլէր :
- Շուհա աիւզճէ հարման աէսէնէ , պիղիմ մէմլէ-քէթաէ պէյկիլլէրէ հաիարըրըլիս :
- Պուրահա պազ Սերգիս , պիզ նա՞սըլ հաիլիւ-րազ :
- Աման Մուշու , պու փէք խօշ , պիլ տահա հաի-սաի :
- Այս միջոցին Կոմիկ աղան ներս մտնելով իւր կնոջ ու աղջիկներուն բարկացայդ խօսքեր ըսաւ եւ առջին ձգելով տարաւ որով մնացորդը շուտով ցրուեցան :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հինգշաբթի օր Քաղաք . Ժողովը գումարեցաւ Ղա-լաթիոյ Խորհրդարանը , նախագահութեամբ Ս . Պատ-րիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Ասլանեան Ստեփան փաշայի : Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան վերակազմու-թեան համար չորս ծանօթ ազգայիններ հրապարակաւ էին . Գրիգոր էֆ . Կիւմիւշկէրտան , Միքայէլ էֆ . Յակոբեան , Աբիկ էֆ . Ունճեան , եւ Պատրիկ էֆ . Կիւլպէնկեան , որոնցմէ միայն Կիւմիւշկէրտան Գրիգոր էֆ . անձամբ պատասխանած էր , Ժողովն ուշադրութեամբ քննութեան տուաւ Հոգաբարձութեան վերակազմութեան խնդրին , եւ Կիւմիւշկէրտան էֆ . ի հետ ալ խորհրդակցելէ յետոյ , յան-գեցաւ սա՛ եզրակացութեան թէ՛ զործնական լաւագոյն եղանակն է անդամոց ընտրութեան ձևնարկելէ առաջ , ընտրել անոնց մին , եւ անոր ատաջարկութեան վրայ լրացնել Հոգաբարձութեան նորոգ կազմակերպութիւնը : Հետեւաբար Ժողովը Ս . Պատրիարք Հօր յանձնեց այս նպատակաւ հարկ եղած բանակցութիւնները կատարել Յակոբեան Միքայէլ էֆ . ի հետ , եւ արդիւնքն հաղորդել Ժողովոյ յառաջիկայ նստին , ըստ այնմ տնօրինուելու համար կարեւորը :

— Քաղ . Ժողովն իր վերջին նստին մէջ որոշեց այ-սուհետեւ Խառն եւ Քաղաքական Ժողովներն ուրբաթ օրերը գումարել : Բայց Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստն ըստ առաջնոյն ԴՇ . տեղի պիտի ունենայ :

— Եղիպտոսի առաջնորդական տեղապահ Տ . Յակոբ Մ . Վ . Աչոտ , որ Ազգ . Պատրիարքարանի միջոցաւ ստա-ցած էր իր պաշտօնի վաւերացման Եպարքոսական Պուշ-րուխուն , անցեալ Շբ . առաւօտ Բաւ-էտ-Տինի պալատը գնաց ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ աստիճանաւոր ազգայիններէն Աբրահամ Բարթող պէյի , եւ Խաիվին ներկայանալով յանձնեց այդ պաշտօնադիրը , Ն . Բարձ-րութիւն սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրեր է Եղիպտա-բնակ Հայոց հոգեւոր հովուին :

— Տիրքան փաշա Ապրօ , որ Անգլիոյ Թաղուհէոյն յորհեանի հանդէսներուն ներկայ գտնուելէ ետք՝ իրրեւ պատուիրակ եղիպտական կառավարութեան , Խաիվին եղբօր հետ Զուիցերիա դադած էր ամրան եղանակն ան-ցընելու , այս Բշ . վերադարձաւ Եղիպտոս :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայք յ'Անատոլու . — Իգտամ բոլորովին կ'հերքէ Թաիէպլաթի այն լուր թէ Սըվազի ու Ճանիկի մէջ Հա-յերը չփոթուածին յարուցած ըլլալով , այդ կողմը զինուոր զրկուած ըլլայ : Հալասի գործակալութիւնն ալ , կ'յարէ Իգտամ «պաշտօնական ակմբոց մէջ այս մասին տեղե-կութիւն չկայ» ըսած է : Իգտամ քննադատելով եւրոպա-կան լրագրաց սուտ լուրեր հրատարակելու այս փութկո-տութիւնը , կ'յանձնարարէ եւրոպական լրագրաց թղթա-կիցներուն որ իրենց զլուխները քիչ մը աաքցեն Եանիի դարեջրատան մէջ որ իրենց համար ակումբի տեղ կ'ժա-ռայէ :

Հաշտութիւն . — Մալումադ կ'իմանայ թէ հաշտու-թեան վերջնական դաշնագրոյն բանակցութիւնք մինչեւ յառաջիկայ եշ . պիտի աւարտին եւ Օսմ . ու Հելլէն պատուիրակները վերջնական դաշնագիրն ստորագրելով պիտի փոխանակին :

Աւազակութիւն . — Մօնիդէօն կ'իմանայ թէ Քար-տիցայի մօտ աւազակներ լեռը տարեր են Յունաստանի Երեսօի . Ժողովոյ անդամ Պէարէտօսին պէյի եղբայրը :

Կրեւտէ . — Բարիզէ Հոկտ . 27 թուով կ'հեռագրեն թէ քաղաքական ակմբոց մէջ շատ կ'իսօսուի Գանսիայի Անգլ . զօրաց ետ կոչուելուն վրայ :

— Հելլէն կառավարութիւնը ծանոց լրագրուպետաց թէ Կ . Պոլսոյ մէջ կատարուած բանակցութեանց վրայ տեղեկութիւն պիտի չհաղորդէ :

ՀՈՆԿ - ԴՈՆԿ — ԱՆՅԱՆ — Կ . ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ԵՄՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ճեշալ պէյ խաւի զրաւ կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի Վաճառատունն ի Կ .

Պոլիս , որ ճիւղեր ունի Օսմ . Տէրութեան ամէն կողմերը : Գաւառաց ապսպրանքները փութով եւ խնամով կը գոր-ծադրուին : Ձինական , Հնդիկ , Ճաւայի եւ Սէյլանի ընտրե-լագոյն թէյ . , ուղղակի բեր-ուած հոս : Թէյի նոր հունձքն սկսած է գալ : Զգուշացէք սոյն վաճառանիչին կեղծե-րէն :

Փնտռել ԵՄՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստորագրութիւնը :

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

Այս Հրեայ սեղանաւորը, յիտուն հինգ տարեկան կերուէր, նիհար եւ ոսկրուտ ըլլալով կմախքի կը նմանէր, սակայն զործառնութեանց մէջ այն աստիճան ճարպիկ էր որ առանց իր մասնակցութեան հրապարակի վրայ չափաւոր առեւտուր մը, անկարելի էր որ կատարուի։ Արոն Նէսիմի նոյն միջոցին կեղտոտ գրասեղանի մը առջեւ ահագին տուժարի մը վրայ յենած կնճառոտ հաշիւներ լուծելու զբաղած էր, երբ ծերունի սպասաւոր մը գալով, ասպետ Մառսէլին զալուստը իմացուց։

— Ներս հրամցու ըսաւ տուժարը գոցելով։

— Հետը ուրիշ պարոն մը կայ։

— Այն ատեն միւս սենեակը հրամցու։

— Անհանգիստ մի ըլլաք սիրելիք իմ Պ. Արոն ըսաւ Տիմիթրօ, Օհանին հետ ներս մտնելով, բարեկամա ձեւակերպութեանց մասին բժարիչիւր չէ։

— Բարի եկաք ասպետ ըսաւ սեղանաւորը ոտքի ելնելով եւ երկու աթոռ ցոյց տալով որ նստին։

— Ընկերս է ըսաւ Տիմիթրօ նստելով։

Ահ, ըսաւ Հրեայն եւ կապոյտ ակնոցին տակէն բիրտ կերպով Օհանը զննել սկսաւ։

Օհան սեղանաւորէն այսպէս զննուելուն նեղացած անհամբերութեամբ ըսաւ։

— Վերջացնե՞ք պարոն, զործի մը համար եկանք։

— Իրա՞ւ կըսէք ըսաւ, այն աստիճան հեղեղական չեղաւ մը որ Օհանի սրտնեղութիւնը զայրոյթի փոխարէն կեց։

Տիմիթրօ մօտալուտ փոթորկի մը ծագիլը գուշակելով, սեղանաւորին ըսաւ։

— Սիրելիք իմ Պ. Արոն, ըսի արդէն ձեզ թէ այս պարոնը ի՞նչ քնկերս է, ուստի անտեղի չըջահայեցութիւնները մէկդի թողլով, զործի վրայ խօսինք։

— Շատ աղէկ Պ. Ասպետ, խօսեցէք ձեզ մօտիկ կընեմ։

— Մեր բարեկամը Պանք Օթօմանէն վճարելի քսան հազար ֆրանքի չէք մը պիտի յանձնէ ձեզ...

— Եւ ատոր համար կանխավճա՞ր մը կուզէ, ըսաւ երեսը թթուեցնելով։

— Կանխավճար պէտք չէ, այլ միայն հաւաքիչդ զրկէ որ երթայ չէքին փոխարէնը դանձէ։

— Ինչու համար ձեր ընկերը անձամբ չերթար չէքին փոխարէնը առնելու ըսաւ Արոն, վաշխառուներու յատուկ անվստահութեամբ։

— Անոր համար որ ես այսպէս կուզեմ ըսաւ Տիմիթրօ։

Արոն Նէսիմի խրոխտ վարմունքը անհաւատալի կերպով մէկէն ի մէկ փոխուելով, հլու կերպարան մը առաւ որմէ բացորոշ կերեւէր որ այս երկու մարդոց մէջ, ոճրի մը հետք մնացած ըլլալու էր։

— Ասկէ զատ յարեց Տիմիթրօ, ոչ ոք պիտի գիտնայ թէ այդ չէքը ես, կամ բարեկամա տուած է քեզ։

— Կերեւի որ ստորագրութիւնը կեղծ է ըսաւ Արոն անձկութեամբ։

— Այդ մասին անհոգ եղիր, դու միմիայն հաւատ քիչդ զրկելով ստակները պիտի բերել տաս։

— Անշուշտ միջնորդչէքս չէք մոռնար։

— Ապահով եղիր, սովորականին կրկինը պիտի ըստանաս։

Տիմիթրօ այս ըսելէ յետոյ չէքը Օհանէն առաւ, եւ գրասեղանին վրայ դնելով ըսաւ։

— Աւ այժմ մենք կը մեկնինք, յուսամ որ չես մոռնար սա ամենակարեւոր կէտը թէ՛ ոչ ոք գիտնալու է որ այդ չէքը մենք տուած ենք քեզ։

— Այդ մասին կատարելապէս ապահով եղիք, միայն թէ հաւաքչիս վերադարձին չէ՞ք սպասեր, ստակները առնելու համար։

— Հարկ չիկայ ստակը վաղը կամ միւս օր կանոննք, առ այժմ քսան հազար ֆրանքի չէք մը առած ըլլալուդ փոքրիկ ստացագիր մը տուր, այսչափ միայն։

— Անմիջապէս, պարոնին անուշը ինչ է։

— Մեղիք Ասատուր Թագաւորօֆ ըսաւ Տիմիթրօ, Օհանը կանխելով։

Սեղանաւորը ստացագիրը ստորագրելով Օհանին յանձնեց եւ երկու Սիկարեանները մեկնեցան։

Իրիկուան դէմ ժամը ութին միջոցները, Արոն Նէսիմի հաւաքիչը Պանք Օթօմանի արկղակալին ներկայացաւ, Սուչօ Կիրգայի ստորագրած չէքին փոխարէնն ստանալու։

Արկղակալ Պ. Սլադո ստորագրութիւնը ճանչնալով, անդ սպասող Պ. Կիրգային նշանացի հասցեուց որ իր չէքը բերած էին։

Պ. Կիրգայ իւր չէքը անձանօթի մը ձեռք տեսնելով, խիստ զարմացաւ եւ խօսքը արկղակալին ուղղելով ըսաւ։

— Պարոն, չէքը կուտա՞ք որ արձանագրեմ։

Արկղակալը չէքը Պ. Կիրգայի տուաւ որ նոր սկսաւ ուշի ուշով քննել ձեւացնել։

Արոն Նէսիմի հաւաքիչը Կիրգայի վարանոտ ձեւերէն առնուելով։

— Ինձ նայէ պարոն գրագիր ըսաւ, արդեօք այդ թուղթին վրայ փնտռածիդ ինչ ըլլալը կրնամ գիտնալ։

— Ստակն առնողին ստորագրութիւնը պատասխանեց ցուրտ կերպով։

— Կերեւի որ կարճատես էք պարոն, Արոն Նէսիմի ստորագրութիւնը չե՞ք տեսներ։

— Շատ աղէկ կը տեսնամ, սակայն Պ. Արոն Նէսիմին ով ըլլալը կը հաճի՞ք ըսել։

(Շարունակելի)

Արտոնատէր Ա. ՍԱՔՍՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԸՆԱՆ

(Նախկին ՊԱՂՏՍՈՏԻԱՆ, Տպարան)

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համադ 14.